

Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion
Institutionen för svenska, flerspråkighet och språkteknologi

Åtgärdsplan för ämneslärarutbildning i svenska

Dnr: GU 2024/2373

2025-11-24

Åtgärdsplan för ämneslärarutbildning i svenska

I enlighet med "Vägledning för utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå med extern bedömning 2023–2029", fastställd av Humanistiska fakulteten, reviderad 2023-05-04 (Dnr: GU 2023/697), inkommer Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion samt Institutionen för svenska, flerspråkighet och språkteknologi härmed med en åtgärdsplan. Till grund för denna åtgärdsplan ligger för det första granskningsrapporten framtagna av den externa bedömaregruppen och för det andra det återföringsmöte som ägde rum den 19 juni 2025.

Åtgärdsplanen har diskuterats inom ämnesledning för lärarutbildning i svenska (6 oktober 2025), i institutionsråd SFS (18 november 2025) och i institutionsråd LIR (19 november 2025).

Sammanfattning av bedömaregruppens utlåtande

Sammantaget ger bedömaregruppens utlåtande uttryck för en positiv inställning till utbildningen och att det i det stora hela är en välfungerande utbildning som förbereder studenterna väl för yrkeslivet.

Bedömaregruppen beskriver att programmet har en välfungerande organisation med samordning av programmets olika delar. De ämnesmässiga och didaktiska perspektiven är integrerade i utbildningen på ett lämpligt sätt. Gruppen ser att studenternas lärande står i centrum för utbildningen och att de utmanas på ett lämpligt sätt inför den kommande yrkesutövningen. Den vetenskapliga förankringen framstår som mycket solid och undervisningen präglas av ett vetenskapligt förhållningssätt.

Den samlade vetenskapliga kompetensen hos lärarna anses vara hög och det finns många lärare med utbildningsrelevant kompetens. Inom litteraturvetenskap är den litteraturvetenskapliga kompetensen starkare än den litteraturredaktiska.

Gruppen anser att studenterna har goda möjligheter till inflytande i utbildningen men att deras faktiska engagemang är begränsat. Gruppen föreslår några konkreta åtgärder för att öka engagemanget. När det gäller studenternas studie- och lärmiljö anser gruppen att den fysiska miljön är god men att den digitala lärmiljön Canvas har en del brister. Gruppen rekommenderar även att man ser

över likvärdighet på kurssidor samt även arbetet med kursvärderingar som idag finns på Canvas.

Möten med utbildningens intressenter ser gruppen som avgörande för att kunna bedöma kvaliteten på utbildningen. Det faktum att student- och alumnmöten hölls med enskilda individer gör att gruppen endast träffade ett litet urval av personer vilket gör att bedömningen måste förstås mot bakgrund av detta.

Bedömargruppens samlade intryck var av allt att döma mycket gott.

Rekommendationerna till de åtta utvärderingskriterier (plus övrigt) anges nedan samt kommenteras med en beskrivning av eventuella åtgärder liksom en tidsplan för dessa.

Rekommendationer och institutionernas kommentarer och planerade åtgärder:

1. De faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål

Bedömagruppen anser att programmet uppfyller ämnesrelevanta examensmål och att det finns en progression i utbildningen. Bedömagruppen ger inga rekommendationer utöver sedvanlig kvalitetsutveckling.

2. Undervisningen sätter studenternas lärande i centrum

Bedömagruppen anser att kurserna möjliggör studentaktivt lärande och att ämnesinnehåll och didaktik anpassas på ett sätt som möter studenternas behov i den framtida yrkesutövningen. De undrar vilka incitament som finns för att aktivera inaktiva studenter och hur kopplingen mellan aktiv insats och bedömning säkerställs.

Bedömagruppen föreslår inga särskilda åtgärder utöver sedvanlig kvalitetsutveckling men föreslår att:

- En möjlig utvecklingspunkt är att säkerställa bästa möjliga koppling mellan studentengagemang, lärandeaktivitet och bedömning/examination.

Institutionens kommentar: Lärarna ser ett samband mellan deltagande på undervisning och att man klarar examinationer men det är svårt att få studenterna att inse detta vid icke obligatoriska tillfällen. Vid obligatoriska tillfällen som seminarier, redovisningar mm kan det vara lämpligt med en översyn av hur olika lärare arbetar med vad ett studentaktivt deltagande innebär.

Åtgärd: Översyn av examinationsformer och krav vid obligatoriska tillfällen. En översyn kan till exempel synliggöra eventuella skillnader mellan kurser och institutioner och möjliggöra en ökad samsyn för vad aktivitet innebär på moment med obligatorisk närvaro. Även formerna på seminarier ses över så att aktivitet byggs in i den mån kraven för kursen kräver så att studenter inte enbart kan få godkänt på grund av närvaro.

Tidsplan: 2026

3. Undervisningen vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Bedömargruppen noterade att norsk och dansk litteraturredaktisk forskning är blygsamt representerad.

Bedömargruppen uppmanar institutionen:

- att utvärdera i vilken utsträckning det litteraturteoretiska innehållet i LGSV55 motsvarar kursens lärandemål

Institutionens kommentar:

Litteraturlistan för LGSV55 är uppdaterad med inslag från de skandinaviska länderna.

I kursen ingår flera olika litteraturteoretiska perspektiv, till exempel narratologi, intersektionalitet, metrik, postkritik, feministisk teori och multimodalitet. De litteraturteoretiska och de litteraturredaktiska perspektiven är integrerade i varandra.

Åtgärd: Ingen planerad åtgärd utöver vanlig kursutveckling

Tidsplan: -

4. Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll

Bedömargruppen anser att det sammantaget finns ett lärarkollegium som representerar både yrkeserfarenhet och forskningstyngd, och som har ämnesteoretisk och ämnesdidaktisk kompetens. De noterar att kompetensprofilerna skiljer sig åt mellan de två institutionerna och att det inom litteraturvetenskap saknas lärare med didaktisk inriktning.

Bedömargruppen rekommenderar att vid framtida rekryteringar:

- Överväga att prioritera lektorer med litteraturdidaktisk kompetens för att förstärka utbildningen
- Överväga att anställa adjungerade adjunkter med kombinerade tjänster mellan skola och universitet.

Institutionernas kommentar: Behovet av att stärka litteraturdidaktiken inom LIR är känt. Institutionens budget är sådan att det för närvarande inte är möjligt att anställa en heltidsdidaktiker. Möjligheten att anställa en adjunkt som delar sin tid mellan skola och universitet har diskuterats inom LIR:s ledningsgrupp, men praktisk erfarenhet från andra institutioner har visat att adjungerade tjänster inte är en effektiv användning av universitetets resurser.

SFS är i grunden positiv till idén om kombinationsanställningar. Det behöver emellertid säkerställas att det blir en gynnsam och välfungerande situation för såväl skola och universitet som för den anställda. När det gäller lektorer med litteraturdidaktisk kompetens så är en av adjunkterna vid SFS för närvarande tjänstledig för att vara doktorand vid LIR, med ett litteraturdidaktiskt ämne. Om hon återgår till SFS efter avslutad forskarutbildning kommer det finnas litteraturdidaktisk kompetens i samarbetsrelationen mellan SFS och LIR.

Åtgärd: LIR kommer att fortsätta utforska hur det är möjligt att stärka litteraturdidaktiken inom institutionens ekonomiska begränsningar, inklusive att tillhandahålla vidareutbildning för befintlig lärare.

5. Utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov

Bedömargruppen anser att utbildningen i hög grad uppfyller kriteriet och att en stark koppling till arbetsliv och samverkan med samhällsliga aktörer finns. Intervjuer visade en delvis splittrad bild då några studenter uttryckte önskan om fler praktiska och konkreta övningar i metodik men gruppen anser att helhetsintrycket pekar åt att studenternas undervisning i metodik är god.

Bedömargruppen påpekar också att programmet ännu inte tycks ha utvecklat ett tydligt förhållningssätt till AI vilket de även lyfter i punkt 9.

Gruppen rekommenderar:

- 1) Överväg att stärka den pedagogiska metodikutbildningen tidigare i programmet.
- 2) Se över möjligheten att stärka arbetslivsanknytningen och samverkan med samhällsliga aktörer. Detta kan exempelvis ske genom adjungerade adjunkter, fördjupade samarbeten med skolor där lärare medverkar i undervisningen, eller genom fler möjligheter för studenter att göra skolbesök.
- 3) Överväg att tydliggöra de karriärvägar som en lärarutbildning i svenska kan leda till utöver läraryrket.

Institutionernas kommentar:

Kommentar och åtgärd angående AI tas upp i punkt 9.

- 1) Svenskämnet har idag en struktur av ganska ämnesteoritiskt tunga kurser under termin 2 och en mer didaktisk kurs under termin 3 och detta kan vara en del av förklaringen till den delvis splittrade bilden.

Även kopplingen mellan ämnet och kurserna under T1 är relevant. T1 består i huvudsak av UVK-kurser samt VFU1. I förslag till ny utbildningsgång (LU27) kopplas en metodikkurs till första VFU-kursen. Det har tidigare funnits en samverkan mellan den första UVK-kursen och ämneslärarprogrammets didaktiker men det var organisatoriskt och ekonomisk ohållbart. I och med det nya förslaget kan man eventuellt hitta något sätt att återskapa detta.

- 2) I samband med genomförandet av övningsskolor stärks utbildningens koppling till och samarbete med skolorna. Det finns flera exempel på insatser för att öka samverkan mellan universitetet och skolorna. VFU-handledare bjuds exempelvis in till en gemensam konferens under VT i samband med VFU4 där de möter VFU-organisation och verksamma lärare från universitetet. VT 25 var temat bedömning i VFU-kurser.

Varje höstlov erbjuder vi lärare kvalificerad fortbildning i form av ämnets dag och vi har inför 2026 utökat detta program till att utöver föreläsningar erbjuda workshops.

Svenskämnet har tillsammans med historia initierat ett samarbete med några övningsskolor och dess lärare för att hitta samverkansformer.

Inom svenskämnet finns också en seminariserie "Lärande, text och språk" där svensklärare bjuds in. Ett exempel är det seminarium som hölls VT25 om AI och skrivande som lockade 25 lärare.

Det pågår flera praktikhäna forskningsprojekt på institutionerna.

Fältstudier finns som inslag i kurs.

- 3) I september 2025 startade Professionsprogrammet för lärare vars syfte är att erbjuda rektorer, lärare och förskollärare nya möjligheter till kvalitetssäkrad kompetensutveckling under hela yrkeslivet. Lärare kan meritera sig till olika nivåer genom akademisk fortbildning eller praktikhäna forskning. För ämneslärare i svenska på gymnasiet har institutionerna skapat vägar inom båda ämnena som gör det möjligt för gymnasielärarna att ta ut en kandidatexamen. Det finns en kurs på 15 hp på vardera institution som tillsammans med ett examensarbete 2 i samma ämne räknas som en kandidatexamen. Förutsättningar och möjlighet för 7–9 lärare diskuteras just nu på institutionerna.

Studievägledarna informerar studenter på LGSV55 om möjliga karriärvägar.

Åtgärd:

- 1) I dagsläget finns det två förslag till nya studiegångar inför LU27 där den ena innebär en kurs under termin 1 där förstaämnet ligger i anslutning till VFU1. Om det förslaget antas blir kopplingen mellan ämne och de praktiska delarna tillgodosedda.
Att föra in mer didaktiska strukturer under termin 2 kan oavsett ny studiegång vara en lämplig åtgärd i arbetet med LU27 för att göra så att studenterna tidigare får en koppling till praktiken.
- 2) Fortsatt arbete med att stärka och utveckla arbetslivsanknytningen och samverkan med samhälleliga aktörer.
- 3) Ta fram vägar för 7–9 lärare som möjliggör meritering i de olika nivåerna i professionsprogrammet.

Tidsplan:

- 1) Inför LU27
- 2) Pågående
- 3) Pågående - klart 2026

6. Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Bedömargruppen ser att det finns strukturer som möjliggör studentinflytande men att studenternas faktiska engagemang verkar begränsat. Det är en utmaning för programmet att rekrytera studentrepresentanter till mötesforum och det är därför otydligt i vilken utsträckning studentinflytandet påverkar programmet. En annan svaghet som gruppen nämner är den låga svarsfrekvensen på kursvärderingarna.

Bedömargruppen rekommenderar:

- 1) Tydliggör för studenterna vilka möjligheter de har att påverka sin utbildning och lyft betydelsen av studentinflytande för utbildningens kvalitet. Arbeta samtidigt aktivt med att rekrytera studentrepresentanter till relevanta mötesforum.
- 2) Säkerställ att de rutiner som finns för kursvärderingsarbete efterlevs när det gäller hur kursvärderingar används, följs upp och återkopplas till studenterna. Bedömargruppen menar att det framför allt behöver bli tydligt hur studenters synpunkter leder till konkret utvecklingsarbete.

Integrera kursvärderingar i undervisningstiden, exempelvis genom att avsätta tid på lektioner för att säkerställa högre svarsfrekvens och ökad representativitet i studenternas återkoppling.

Överväg att införa kursdialoger som ett komplement till skriftliga utvärderingar, där kursansvariga regelbundet möter klassrepresentanter för att föra en konstruktiv dialog om kursens innehåll, genomförande och utvecklingsområden.

Institutionernas kommentar:

- 1) Institutionerna är medvetna om att det är svårt att rekrytera studentrepresentanter och att det kan vara bra att se över möjliga åtgärder. I dagsläget bjuds kåren in till flera kursintroduktioner och det kan vara en möjlighet att utöka det samarbetet.

- 2) Svårigheter med kursvärderingsarbetet präglas delvis av det tudelade ämnet. Tidigare har det funnits en kursvärdering i slutet av varje kurs men då delkurserna genomförs på olika institutioner blir det till exempel vid den kurs som är 30 hp svårt att få bra kursvärderingar från alla delkurser. Under HT25 har varje delkurs fått en gemensam mall i Canvas. Planen är att implementera detta via kollegium under terminen där även möjlighet för tid i samband med undervisning diskuteras. En risk med kursvärderingar i alla delkurser är att studenterna kommer att uppleva en kursvärderingströtthet och upplägget behöver utvärderas. Rutinen för att ta upp tidigare kursvärdering i samband med kursstart finns redan men en påminnelse om detta kan vara lämpligt.

I dagsläget har programrådet ämnesdialoger vartannat år där studentrepresentanter medverkar. Vid en ökad kursdialog mellan klassrepresentanter och kursansvariga är tidskostnaden ett hinder. Att ta tid från undervisningen är inte självklart.

Åtgärd:

- 1) Se över möjligheter för en mer aktiv representantrekrytering samt andra möjligheter för ökat engagemang. Studierektor har ett inplanerat möte med kåren i oktober 2025.
- 2) Studierektor arbetar tillsammans med kollegiet för en ökad svarsfrekvens på kursvärderingar och för även en diskussion om förslaget kursdialoger och hur utvecklingsarbetet synliggörs för studenterna.

Tidsplan: HT25 och fortsatt arbete 2026

7. En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

Bedömagruppen konstaterar att den fysiska miljön håller toppklass för studenterna men att den digitala inte håller samma nivå.

Bedömagruppen rekommenderar:

- Inför en standard för kurs- och moduledesign i Canvas – alternativt se till att den mall som eventuellt finns används. En rekommendation är dels att sidorna och modulerna utformas mer enhetligt, dels att Canvas potential utnyttjas bättre så att relevant information för studenterna samlas där (schema, kontaktuppgifter, kursplan och litteraturlistor, kursinnehåll, uppgifter och examinationer, kursvärderingar och kursrapporter med mera).
- Utse en person som är ansvarig för helheten på Canvas och som i samråd med undervisande lärare ser till att det finns en enhetlig struktur. I samtal med ledningen framkommer det att de av arbetsmiljöskäl vill vara försiktiga med att driva på en standardisering av Canvas för hårt. Bedömagruppen rekommenderar emellertid att en sådan förändring prioriteras. Vi menar att det utifrån studentperspektiv är en didaktisk poäng att studenterna känner igen strukturen i Canvas mellan olika delkurser. Den person som är helhetsansvarig för Canvas struktur skulle kunna vara ett stöd för lärare i arbetet och den kulturella förändring en standardisering medför.

Institutionernas kommentar: Att nå en ökad samordning i Canvas är önskvärt men även komplext. Programmet delas mellan två institutioner med olika traditioner och mallar. Det finns även fakultetsrekommendationer för Canvas samt rekommendationer från Ämneslärarprogrammet. Lärarna arbetar mot olika program och kurser vilket gör utvecklingsarbetet tungrovt.

Att utse en person som är ansvarig för helheten på Canvas för ämneslärarstudenterna i svenska skulle vara resurskrävande och institutionerna ser hellre att vi utgår från en gemensam guide och att vi arbetar aktivt med att undervisande lärare arbetar enligt den.

Ämneslärarprogrammet har programstartsdagar där studenterna får möjlighet att lära sig hur Canvas fungerar.

Åtgärd:

Arbete med en ökad samordning för Canvassidornas struktur och innehåll i kollegiet.

Tidsplan: 2026

8. Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Bedömargruppen anser att den organisatoriska grunden för uppföljning och utveckling finns på plats men att det i relationen till faktiskt studentinflytande finns utmaningar.

Rekommendationer:

- Säkerställ att kursvärderingar genomförs, följs upp och återkopplas på ett systematiskt och enhetligt sätt i samtliga kurser.
- Överväg att genomföra kursvärderingar inom ramen för undervisningstiden för att öka svarsfrekvensen.

Institutionens kommentar, åtgärd och tidsplan se punkt 6.

9. Övriga synpunkter från bedömargruppen

Generativ AI

Bedömargruppen ser ett behov av ett utvecklat förhållningssätt till AI.

Institutionernas kommentar:

Det pågår utvecklingsarbete som berör AI på båda institutionerna och i takt med att lärarna får mer kunskap om AI:s möjligheter och begränsningar så kommer det att bli mer integrerat i programmet. Ett exempel är ett samarbete mellan svenska, svenska som andraspråk och historia där vi tillsammans med Universitetsbiblioteket har workshops för att undersöka hur vi kan arbeta med AI och examensarbete 1.

Gy25

Bedömargruppen anser att programmet bör ägna kreativt skrivande och flerspråkighet mer utrymme.

Institutionernas kommentar:

Vid införandet av kreativt skrivande gjordes en översyn av kurserna och precis som bedömargruppen skriver så finns det inslag av detta i programmet. I väntan på LU27 avvaktar vi ytterligare förändringar men planer för att öka detta moment i ett samarbete mellan institutionerna finns.

Att öka inslaget av flerspråkighet i ämnet skulle innebära att någonting annat måste tas bort i ett redan väldigt stoff-fyllt ämne.

Organisation

Bedömargruppen anser att ett stärkt samarbete i kurser mellan institutionerna är ett utvecklingsområde.

Institutionernas kommentar:

I dagsläget samverkar institutionerna i examensarbetskurserna och i den sista kurser för gymnasielärarna. Ett ökat samarbete mellan institutionerna har diskuterats i samband med LU27 och det utökade ämnesinnehåll som väntas.

Bedömargruppens rekommendation	Åtgärd	Ansvarig (A) och utförare (U)	Tidplan
2. Undervisningen sätter studenternas lärande i centrum			
Säkerställ koppling mellan studentengagemang, lärande aktivitet och bedömning/examination	Översyn av examinationsformer och krav vid obligatoriska tillfällen.	A – Utbildningsansvarig och studierektor ansvarar för översyn U – Studierektor och undervisande lärare genomför översyn för att på ett bättre sätt kunna säkerställa koppling mellan aktivitet och bedömning.	2026
3. Undervisningens innehåll vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet			
Utvärdera i vilken utsträckning det litteraturteoretiska innehållet i LGSV55 motsvarar kursens lärandemål	Institutionen anser att innehållet motsvarar kursens lärandemål.		
4. Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll			
Överväg att prioritera lektorer med litteraturdidaktisk kompetens för att förstärka utbildningen Överväg att anställa adjungerade adjunkter med kombinerade tjänster mellan skola och universitet.	LIR fortsätter utforska möjligheter att stärka litteraturdidaktiken inom institutionen.	A – Prefekt och utbildningsansvarig	HT25 och löpande

5. Utbildningens är relevant för studenternas och samhällets behov			
Överväg att stärka den pedagogiska metodikutbildningen tidigare i programmet.	För in didaktiska/metodologiska strukturer under termin 2 alternativt termin 1 beroende på vilken studiegång ÄLP får i och med LU27.	A – Utbildningsansvarig och studierektor U – Studierektor och undervisande lärare	LU27
Se över möjligheten att stärka arbetslivsanknytningen och samverkan med samhällsliga aktörer.	Fortsatt arbete med att stärka och utveckla arbetslivsanknytning och samverkan med samhällsliga aktörer.	A – Utbildningsansvarig och studierektor U – Utbildningsansvarig, studierektor och VFU-kurslärare	Pågående
Överväg att tydliggöra de karriärvägar som en lärarutbildning i svenska kan leda till utöver läraryrket.	Fortsatt arbete med att ta fram vägar för 7–9 lärare som möjliggör meritering i de olika nivåerna i professionsprogrammet	A – Utbildningsansvarig och studierektor U – Studierektor tillsammans med studierektorer för fristående kurser i litteraturvetenskap och svenska samt studie- och yrkesvägledare	Pågående – klart 2026
6. Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen			
Tydliggör för studenterna vilka möjligheter de har att påverka sin utbildning. Arbeta aktivt med att rekrytera studentrepresentanter till mötesforum.	Se över möjligheter för en mer aktiv representantrekrytering samt andra möjligheter för ökat engagemang.	A – Utbildningsansvarig och studierektor U – Studierektor och studie- och yrkesvägledare	Start HT 25 och löpande
Säkerställ att de rutiner som finns för kursvärderingsarbete efterlevs.	Kollegialt arbete för en ökad svarsfrekvens på kursvärderingar. Arbete med att synliggöra hur kursvärderingar påverkar utvecklingsarbete i kurserna. Kollegial diskussion om kursdialoger.	A – Studierektor U – Studierektor och undervisande lärare	Start HT25 och fortsatt arbete 2026
Integrera kursvärderingar i undervisningstiden			
Överväg att införa kursdialoger som ett komplement till skriftliga utvärderingar.			

7. En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger			
Inför en standard för kurs- och moduldesign i Canvas alternativt se till att den mall som eventuellt finns används.	Arbeta för en ökad samordning i Canvassidornas struktur. Arbete i kollegiet med Canvasguide.	A – Studierektor U – Studierektor och undervisande lärare	Start HT25 och fortsatt arbete 2026
Utse en person som är ansvarig för helheten på Canvas			
8. Kontinuerlig uppföljning och utvärdering av utbildningen genomförs			
Säkerställ att kursvärderingar genomförs, följs upp och återkopplas på ett systematiskt och enhetligt sätt i samtliga kurser.	Se punkt 6.	Se punkt 6.	Se punkt 6.
Överväg att genomföra kursvärderingar inom ramen för undervisningstiden för att öka svarsfrekvensen.			